

Förslag på hur ECVET kan genomföras inom yrkeshögskolans utbildningar.

Återrapportering av regeringsuppdrag 2012

Förslag på hur ECVET kan genomföras inom yrkeshögskolans utbildningar

Sammanfattning

Myndigheten för yrkeshögskolan har i regleringsbrev för budgetåret 2012 fått uppdraget att ansvara för genomförandet av det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (European Credit system for Vocational Education and Training, ECVET) inom sitt verksamhetsområde.

Huvudsyftet med ECVET är att underlätta meritöverföring för att göra det möjligt för elever och studerande att bygga vidare på sina kunskaper när de rör sig mellan olika system för yrkesutbildning, både utanför och inom det egna landet.

Myndigheten konstaterar att en viktig förutsättning för genomförande av ECVET inom yrkeshögskolan är att beskrivningen av yrkeshögskoleutbildning görs i termer av kunskaper, färdigheter och kompetenser. Mål, läranderesultat¹ och kriterier för bedömning och betygssättning formuleras explicit i kursplaner. ECVET-poäng anges i all dokumentation som utges för en individ från yrkeshögskolans utbildningar. Samarbeten som inrymmer meritöverföring bör formaliseras och samarbetsavtal och lärandeavtal skrivs i enlighet med rekommendationen om ECVET. Myndigheten lämnar förslag på en omvandlingsfaktor för omräkning av yrkeshögskolepoäng till ECVET-poäng. Myndigheten ser ett nationellt behov av information om ECVET och framtagande av stödmaterial för att underlätta implementeringen av ECVET.

¹ Läranderesultat: ett sätt att uttrycka vad en individ vet, förstår och kan göra efter att ha avslutat en lärandeprocess, och som definieras som kunskaper, färdigheter och kompetenser. Definition ur med Europaparlamentets och rådets rekommendation om inrättande av ett europeiskt system för meritöverföring inom yrkesutbildning (ECVET), 2009/C 155/02

Innehåll

1	Uppdraget	3
2	Bakgrund och utgångspunkter.....	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Europaparlamentets och rådets rekommendation	4
2.3	Erfarenheter av införandet av ECVET i Europa	5
2.4	Arbetet med ECVET i Sverige	5
3	Uppdragets genomförande.....	6
3.1	Tolkning av uppdraget	6
3.2	Samverkan och arbetsgrupper	6
3.2.1	Intern arbetsgrupp	6
3.2.2	Extern referensgrupp	6
4	Myndighetens bedömningar och förslag	6
4.2	Förutsättningar för införande av ECVET inom yrkeshögskolan	6
4.2.1	Yrkeshögskolans kursplaner	6
4.3	ECVET-poäng och yrkeshögskolepoäng	7
4.3.1	ECVET-poäng	7
4.3.2	Omvandling av yrkeshögskolepoäng till ECVET-poäng	7
4.3.3	Utbildningsmodulers relativa vikt uttryckt i ECVET poäng	7
4.3.4	Införande av ECVET-poäng i yrkeshögskolan.....	8
4.4	Formaliserade samarbeten	8
4.5	Informationsspridning och kompetenshöjning	8

1 Uppdraget

Myndigheten för yrkeshögskolan har i regleringsbrev för budgetåret 2012 fått uppdraget att ansvara för genomförandet av det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (European Credit system for Vocational Education and Training, ECVET) inom sitt verksamhetsområde.

Vidare ligger utifrån ett förtydligande som inkom till myndigheten via e-post 4 april 2012 från kansliråd Per Byström implicit i uppdraget att redovisa åtgärder som kan behöva vidtas för att ECVET ska kunna införas som t.ex. eventuella ändringar i de regelverk som finns inom MYH:s ansvarsområde och liknande.

Myndighetens arbete ska inriktas mot ECVET:s huvudsyfte, att underlätta meritöverföring. Myndigheten ska utveckla ett verktyg för hur yrkeshögskolepoäng kan omvandlas till ECVET-poäng. Myndigheten ska samråda med Statens skolverk och Internationella programkontoret för utbildningsområdet. Skolverket har samordningsansvaret för ECVET i Sverige.

Myndigheten för yrkeshögskolan ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 5 september 2012.

2 Bakgrund och utgångspunkter

2.1 Bakgrund

Den så kallade "Köpenhamnsprocessen", Europeiska Unionens råds ("rådets") resolution om främjandet av ett närmare europeiskt samarbete inom yrkesutbildningen², har som mål att förbättra resultaten och kvaliteten på Europas yrkesutbildningar och göra dem mer attraktiva genom förbättrat samarbete på europeisk nivå. Det frivilliga samarbetet grundas på gemensamma prioriteringar som fastställts i Köpenhamndeclarationen och utvärderas vartannat år. Köpenhamnsprocessen omfattar en politisk dimension som syftar till att upprätta gemensamma europeiska mål och reformera nationella yrkesutbildningssystem, utarbetandet av gemensamma europeiska ramar och verktyg som ökar öppenheten och kvaliteten på kompetenser och kvalifikationer och som främjar rörlighet, samarbete för att främja ömsesidigt lärande på europeisk nivå samt involvera alla berörda intressenter på nationell nivå.

Europaparlamentet och rådet antog 2009 rekommendationen om inrättande av ett europeiskt system för meritöverföring inom yrkesutbildning (ECVET)³. Målet är att stödja och främja gränsöverskridande rörlighet och ge tillgång till livslångt lärande inom yrkesutbildningen. Rekommendationen betonar att ett system för meritöverföring ska göra det möjligt för elever och studerande att bygga vidare på sina kunskaper när de rör sig mellan olika system för yrkesutbildning både utanför och inom det egna landet.

² Rådets resolution av den 19 december 2002 om främjande av ett närmare europeiskt samarbete i fråga om yrkesutbildning (2003/C 13/02)

³ Europaparlamentets och rådets rekommendation om inrättande av ett europeiskt system för meritöverföring inom yrkesutbildning (ECVET), 2009/C 155/02

Syftet med ECVET är att underlätta överförandet, erkännandet och ackumulerandet av läranderesultat så att de kan leda till ett utbildningsbevis.

ECVET kan användas för läranderesultat på alla nivåer i den europeiska referensramen för livslångt lärande ("EQF"), och bör också bygga på gemensamma principer för kvalitetssäkring enligt rekommendationen om en europeisk referensram för kvalitetssäkring av yrkesutbildning ("EQAVET")⁴. Även "Europass", Europaparlamentets och rådets beslut om en enhetlig gemenskapsram för tydlighet i kvalifikationer och meriter, ska beaktas i sammanhanget. Validering av icke-formella och informella läranderesultat bör främjas.⁵

ECVET-rekommendationen anger en rad principer och tekniska specifikationer, som omfattar beskrivning av utbildningsbevis i form av moduler med motsvarande poäng, en överförings- och ackumuleringsprocess samt kompletterande dokument som lärandeavtal och betygsdokumentation.

Vidare rekommenderas medlemsstaterna att skapa de nödvändiga förutsättningarna så att ECVET från och med 2012 gradvis kan börja tillämpas inom yrkesutbildningen i enlighet med nationell lagstiftning och praxis.

2.2 Europaparlamentets och rådets rekommendation

Syftet med ECVET är att underlätta erkännandet av läranderesultat i samband med rörlighet så att läranderesultaten kan leda till ett utbildningsbevis. ECVET-rekommendationen ska göra det praktiskt möjligt genom att tillhandahålla en gemensam metodisk ram och tekniska specifikationer som ska underlätta beskrivning/modularisering, kvalitetssäkring, överföring, validering, erkännande och ackumulering av läranderesultat. Rekommendationen omfattar bland annat beskrivning av yrkesutbildningar i form av utbildningsmoduler för vilka mål och läranderesultat beskrivs i termer av kunskaper, färdigheter och kompetenser. En utbildningsmodul kan ingå i ett eller flera utbildningar och ska kunna kombineras och ackumuleras för att uppnå en viss kvalifikation. I specifikationen för en utbildningsmodul ska bland annat följande ingå: modulens beteckning, läranderesultat som ingår, kriterier för bedömning av läranderesultaten, ECVET-poäng för modulen, EQF/NQF-nivån samt total antal ECVET-poäng för utbildningen.

Förtroende, samverkan och kvalitetssäkring är förutsättningar för meritöverföring mellan olika utbildningssystem. Rekommendationen föreslår därför formaliserade samarbeten i form av partnerskap eller nätverk, där olika former av överenskommelser styr processer för överföring och erkännande av bedömda utbildningsmoduler utbildningsöverenskommelser. Ett samarbetsavtal (Memory of understanding) tydliggör ramarna för samarbetet mellan behöriga institutioner⁶, till exempel sändande och mottagande utbildningsanordnare. I avtalet kan parterna till exempel bekräfta att de

⁴ Europaparlamentets och rådets rekommendation om inrättande av en europeisk referensram för kvalitetssäkring av yrkesutbildning (EQAVET), 2009/C 155/01

⁵ CEDEFOP's briefing note 9065

⁶ Behörig institution (competent institution) definieras som en institution med ansvar för att till exempel utforma och utfärda utbildningsbevis, fastställa antal ECVET-poäng för utbildningsmoduler och/eller bedöma, validera och erkänna läranderesultat.

godtar varandras kriterier och tillvägagångssätt för kvalitetssäkring, validering, bedömning och erkännande. Ett lärandeavtal eller utbildningskontrakt (Learning Agreement) upprättas för varje elev och specificerar vilka läranderesultat som ska uppnås och hur de ska bedömas.

2.3 Erfarenheter av införandet av ECVET i Europa

I enlighet med rekommendationen om ECVET främjar och stödjer kommissionen informations-spridningen och genomförandet av ECVET genom ett ECVET-nätverk där berörda intressenter inom yrkesutbildning och behöriga nationella institutioner deltar. En användargrupp har inrättats för att kvalitetssäkra och överse utarbetandet av vägledningsmaterial och verktyg, och en plattform för ECVET har skapats för informations- och erfarenhetsutbyte mellan medlemsländerna. Vidare övervakas implementeringsprocessen och följs upp, samt ges stöd via ett europeiskt ECVET stöd-team.

Enligt en analys gjord av Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training) har implementeringen av ECVET startat i alla europeiska länder, även om processen fortfarande befinner sig i en förberedande fas. Enligt Cedefop är medlemsstaterna positiva till ECVET och många befinner sig en fas där förslag på genomförande läggs fram till behöriga beslutsfattare. I de flesta länder inryms principer för ECVET i de rättsliga ramverken. I många länder pågår reformer av yrkesutbildningen, som startat parallellt eller före rekommendationen, där principerna för ECVET integreras. En institutionell infrastruktur med 30 ECVET samordningspunkter i Europa har också vuxit fram. Cedefops bedömning är att framstegen som gjorts dock bör ses mot kvarstående behov av att övertyga många intressenter om mervärdet med ECVET, och vikten av att tillämpa läranderesultat inom ramen för mobilitet; två nödvändiga förutsättningar för implementeringen av ECVET. Dessa behov föranleder fortsatta och intensifierade informations- och kommunikationskampanjer riktade till en bred målgrupp av intressenter inom yrkesutbildning i medlemsländerna. I vissa länder, med ett befintligt poängsystem, har diskussionen förskjutits till att handla om att utveckla en konverteringsmekanism mellan ECVET och det befintliga meritssystemet.

2.4 Arbetet med ECVET i Sverige

Skolverket fick 2011 i uppdrag att i samarbete med Myndigheten för yrkeshögskolan och Internationella Programkontoret för utbildningsområdet analysera och föreslå åtgärder på nationell nivå som kan stödja regionala och lokala aktörer i arbetet med att tillämpa ECVET inom yrkesutbildningen på alla nivåer från och med 2012. Uppdraget redovisades den 1 april 2011.

Internationella Programkontoret driver under åren 2012-2013 ett projekt finansierat av EU-kommissionen med syfte att underlätta implementeringen av ECVET i Sverige. Ett nationellt ECVET-expertteam, där Myndigheten för yrkeshögskolan och Skolverket är representerade, har utsetts för att verka för ECVET och genomföra informations- och stödinsatser. Projektet ska upprätta en svensk webbplats för ECVET i samverkan med Skolverket, som ansvarar för samordning av myndighetssamverkan runt ECVET.

Meritöverföring enligt ECVET-principen prövas också praktiskt i transnationella praktik- och utbytesprojekt inom ramen för EU:s program för livslångt lärande, i programdelen Leonardo da Vinci.

En bredare myndighetssamverkan mellan de tre nämnda myndigheterna ovan pågår också för att effektivisera informationsinsatserna när det gäller de rekommenderade verktygen för överföring av yrkesmeriter inom EU.

3 Uppdragets genomförande

3.1 Tolkning av uppdraget

Myndigheten för yrkeshögskolan har enligt uppdraget fokuserat på att skapa förutsättningar för meritöverföring enligt ECVET-principen inom ramen för yrkeshögskolans utbildningar. Myndigheten har övervägt åtgärder för en utvecklad och förbättrad utbildningsform, där de studerandes rättssäkerhet stärks. Åtgärder som kan behöva vidtas för att ECVET ska kunna genomföras, som t.ex. eventuella ändringar i de regelverk som finns inom myndighetens ansvarsområde, har övervägts och redovisas.

3.2 Samverkan och arbetsgrupper

Uppdraget har genomförts i nära samverkan med Statens skolverk och Internationella programkontoret för utbildningsområdet.

3.2.1 Intern arbetsgrupp

Inom myndigheten har arbetet bedrivits i en avdelningsövergripande arbetsgrupp, bestående av sakkunniga inom utbildning och internationella frågor.

3.2.2 Extern referensgrupp

Den externa referensgruppen har bestått av sakkunniga tjänstemän från Skolverket, Internationella programkontoret för utbildningsområdet, samt experter inom yrkesutbildningsområdet som ingår i det nationella ECVET teamet. Representanter från Yrkeshögskoleförbundet och Hotell- och restaurangfacket (HRF) har inbjudits till den externa referensgruppen.

4 Myndighetens bedömningar och förslag

4.2 Förutsättningar för införande av ECVET inom yrkeshögskolan

Förutsättningen för meritöverföring enligt ECVET-principen är att mål, läranderesultat och kriterier för bedömning och betygssättning anges i kursplaner för yrkeshögskolans utbildningar. För att ECVET-poäng ska kunna anges i all studiedokumentation som utges för yrkeshögskolans utbildningar bör beskrivning av utbildningen ske i form av kursplaner som består av kunskaper, färdigheter och kompetenser.

4.2.1 Yrkeshögskolans kursplaner

Myndigheten bedömer att en utveckling av kursplaner för utbildningar inom yrkeshögskolan är en förutsättning för meritöverföring enligt ECVET-principen. Genom att utbildningens kursplaner uttrycker kunskaper, färdigheter och kompetenser underlättas meritöverföringen.

Myndigheten bedömer att anordnaren av en yrkeshögskoleutbildning (utbildningsanordnaren) i samråd med ledningsgruppen för utbildningen bör beskriva mål, läranderesultat och kriterier för bedömning och betygssättning i kursplaner för utbildningen.

Myndigheten avser därför att göra en översyn av föreskriften Om kursplaner i yrkeshögskolan (MYHFS 2009:1)

4.3 ECVET-poäng och yrkeshögskolepoäng

4.3.1 ECVET-poäng

ECVET-poäng är ett sätt att uttrycka omfattningen av de läranderesultat som krävs för ett utbildningsbevis⁷ och varje utbildningsmoduls andel av utbildningsbeviset.⁸ ECVET-poäng ger kompletterande information om utbildningsbevis och utbildningsmoduler, uttryckt i poäng. Poängen fyller funktionen att visa omfattningen av läranderesultat för de moduler som klarats av och ackumulerats i förhållande till ett specifikt utbildningsbevis. Ett år av formell yrkesutbildning omfattar 60 ECVET poäng.

4.3.2 Omvandling av yrkeshögskolepoäng till ECVET-poäng

Antalet yrkeshögskolepoäng (Yh-poäng) är idag fastställt till 200 per år i yrkeshögskoleutbildning vid heltidsstudier. Antalet ECVET-poäng som tilldelas per år i formell yrkesutbildning motsvarar 60 ECVET-poäng, vilket ger omvandlingsfaktorn 1 Yh-poäng = 0,3 ECVET-poäng.

Myndighetens förslag är att antalet Yh-poäng per utbildning/kurs multipliceras med faktorn 0,3 vid fastställande av ECVET-poäng.

4.3.3 Utbildningsmodulers relativa vikt uttryckt i ECVET poäng

I ECVET-rekommendationen anges kriterier för att fastställa utbildningsmodulers relativa vikt i förhållandet till utbildningsbeviset, uttryckt genom en viktning av ECVET poäng. När det gäller genomförande av ECVET inom yrkeshögskolans utbildningar har behovet av viktning av ECVET-poäng diskuterats och övervägts. Myndighetens bedömning är att de mål och läranderesultat, uttryckta i kunskaper, färdigheter och kompetenser, som fastställts av utbildningsanordnaren i samråd med ledningsgruppen för varje yrkesutbildning är av samma vikt oavsett kursens innehåll.

Myndigheten ser i dagsläget inget behov av att ange modulers/kursers relativa värde genom viktning av ECVET-poäng.

⁷ Utbildningsbevis: ett formellt resultat av en bedömnings- och valideringsprocess, som utfärdas när en behörig institution fastställt att en persons läranderesultat uppfyller en viss standard.

⁸ SV C 155/14 Europeiska unionens officiella tidning 8.7.2009.

4.3.4 Införande av ECVET-poäng i yrkeshögskolan

Myndigheten föreslår att antal ECVET-poäng framgår i all dokumentation som utges för en individ från yrkeshögskolans utbildningar, exempelvis i examensbevis och utbildningsbevis.

Myndigheten föreslår att utbildningsanordnaren i samråd med ledningsgruppen för en utbildning ska ansvara för att omfattningen av läranderesultat uttryckta i ECVET-poäng framgår av dokumentationen från en yrkeshögskoleutbildning. Detta bör komma till uttryck i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

Myndigheten avser att inom en tvåårsperiod efter regeringens beslut i ärendet ha gjort en översyn av alla mallar för studiedokumentation så att läranderesultat kan uttryckas i ECVET-poäng.

4.4 Formaliserade samarbeten

Myndigheten föreslår att formaliserade samarbeten utifrån rekommenderade kvalitetssäkringsriktlinjer utvecklas mellan yrkeshögskolan och övriga utbildningsformer.

Myndigheten förordar ett stöd till utbildningsanordnaren i att formulera och använda samarbetsavtal (Memory of understanding), som tydliggör ramarna för samarbetet mellan behöriga utbildningsorganisationer inom EU, samt lärandeavtal eller utbildningskontrakt (Learning Agreement), som specificerar vilka läranderesultat som ska uppnås för varje studerande och hur de ska bedömas

4.5 Informationsspridning och kompetenshöjning

Slutligen bedömer Myndigheten för yrkeshögskolan att kunskapen om ECVET, och om förutsättningar för överföring av yrkesmeriter enligt principen för ECVET, är begränsad hos berörda aktörer inom yrkeshögskolan. Det gäller även övriga rekommenderade europeiska verktyg för överföring av yrkesmeriter. Myndigheten ser därför ett nationellt behov av både generella och riktade informationsinsatser för att möjliggöra implementeringen av ECVET.